

Practici educaționale privind stimularea participării la educație a copiilor aparținând grupurilor vulnerabile

Prof.Înv.Preșc: Auroaică Claudia Mărioara, Grădinița P.P.Nr.1,
Sânnicolau Mare, Timiș

Dincolo de ceea ce cadrul didactic poate face pentru a asigura învățarea fiecărui elev, sunt situații în care este nevoie de servicii de suport suplimentare, pentru elevii cu dificultăți de învățare și adaptare școlară. Existența și punerea la dispoziția elevului a acestor servicii reprezintă indicatori ai calității educației în unitatea școlară. Utilizarea unor astfel de servicii contribuie la diversitatea tipurilor de informații pe care profesioniștii din educație le utilizează pentru a preveni problemele și a sprijini fiecare elev în procesul de învățare în cadrul școlilor de masă.

Acest demers plasează profesioniștii în centrul procesului, prin faptul că adună date, le analizează, planifică și realizează intervenții. Astfel, pentru servicii de sprijin educațional, cadrul didactic poate apela la profesorul de sprijin/itinerant, dacă școala are un astfel de profesor sau la serviciile unui centru școlar pentru educație incluzivă. Pentru servicii de orientare și consiliere, probleme de adaptare și de comportament, cadrul didactic poate lucra în parteneriat cu consilierul școlar din unitatea școlară sau cu un consilier din cadrul Centrului Județean de Asistență Psihopedagogică. Pentru a facilita relația școală – comunitate, a preveni abandonul școlar al unor elevi, putem apela la serviciile de mediere școlară asigurate de mediatorul școlar sau comunitar de la nivelul localității sau al Centrului Județean de Resurse și de Asistență Educațională. Cadrele didactice și alți specialiști implicați în procesul educațional sunt persoanele care pot obține și exploata informații din procesul de învățare și activitățile desfășurate de elevi, dar și informații furnizate de părinți despre copiii lor. Cunoscându-și mai bine elevii, cadrele didactice au mai multe șanse de a veni în sprijinul lor în procesul învățării. Predarea e mai eficientă dacă se înțelege individualitatea fiecărui elev și se asigură serviciile de sprijin corespunzătoare nevoilor. Datele individuale corecte și reale asigură cadrelor didactice libertatea de a adapta soluții personalizate cu ajutorul cărora elevii pot obține rezultate școlare mai bune. În plus, dacă întrebunțează în mod adecvat informațiile individuale relevante, cadrele didactice își vor consolida expertiza educațională și vor spori reputația educațională. Servicii educaționale de sprijin: CJRAE/CMBRAE reprezintă o instituție de învățământ special integrat specializată în oferirea, coordonarea și monitorizarea de servicii educaționale specifice acordate copiilor/elevilor, cadrelor didactice, părinților și membrilor comunității, pentru a asigura tuturor accesul la o educație de calitate, precum și asistența necesară în acest sens.

În vederea realizării atribuțiilor specifice în domeniul educației integrate, CJRAE/CMBRAE organizează următoarele activități și servicii: a) evaluează și orientează școlar și profesional, în colaborare cu specialiștii din unitățile școlare, toți copiii/elevii cu CES; b) emite certificatul de orientare școlară și profesională; c) identifică unitățile de învățământ de masă de pe raza județului/municipiului București care asigură cele mai bune condiții de dezvoltare psihoindividuală în funcție de tipul și gradul deficienței; d) oferă consultanță de specialitate tuturor unităților de învățământ în vederea îndeplinirii condițiilor optime pentru asigurarea serviciilor educaționale de sprijin; e) oferă consultanță de specialitate pentru părinți și elevi f. organizează echipe multidisciplinare pentru depistarea tuturor copiilor/elevilor cu CES și pentru aplicarea planurilor de servicii individualizate; g) asigură servicii de orientare a formării continue prin parteneriate cu instituții abilitate; h) organizează întâlniri de lucru, simpozioane etc. în vederea diseminării exemplelor de bune practici în domeniul educației incluzive; i) identifică, în colaborare cu specialiștii unităților școlare, copii/elevi cu dificultăți de învățare, dezvoltare sau de adaptare școlară care se găsesc la un moment dat în situație de eșec școlar ori în risc de abandon școlar și organizează echipe multidisciplinare care

să asigure servicii de educație remedială, consiliere psihopedagogică în funcție de nevoile pe termen lung sau scurt ale acestora. Programe de sprijin educațional prin profesori de sprijin și itineranți profesor itinerant și de sprijin — desfășoară activități de învățare, stimulare, compensare și recuperare cu persoanele cu CES integrate în unitățile de învățământ de masă, în colaborare cu toți factorii implicați. Atributii: a) colaborează cu comisia internă de expertiză complexă din unitatea de învățământ special în vederea preluării informațiilor privind evaluarea și planul de servicii individualizat al copilului/elevului cu CES integrat în învățământul de masă; b) colaborează cu toate cadrele didactice din unitatea de învățământ în care este înscris copilul/elevul în vederea realizării unei integrări școlare eficiente și a punerii în aplicare în mod unitar a planului de servicii individualizat; c.) elaborează și pune în aplicare planul de intervenție personalizat realizat pe baza planului de servicii individualizat, în parteneriat cu membrii echipei multidisciplinare; d) realizează adaptarea curriculară în parteneriat cu cadrele didactice de la grupă/clasă; e) monitorizează aplicarea programelor curriculare adaptate și evaluează, în parteneriat cu cadrele didactice de la grupă/clasă, rezultatele aplicării acestora; f) realizează materiale didactice, instrumente de lucru și de evaluare specifice în colaborare cu cadrele didactice de la grupa/clasa în care sunt elevi cu CES; g) participă, în timpul orelor de predare-învățare, la activitățile care se desfășoară în clasă; h) participă la activitățile educative școlare și extrașcolare din grupă/clasă în calitate de observator, consultant, coparticipant; i) desfășoară activități de stimulare cognitivă individuală sau în grup; j) realizează evaluări periodice și reprojecțiază programul de intervenție personalizat în funcție de rezultatele obținute; k) consiliază părinții/tutorii copiilor/elevilor care beneficiază de serviciile de sprijin și colaborează cu aceștia; l) la cererea părinților/tutorilor și/sau a cadrelor didactice poate recomanda evaluarea și orientarea școlară de către comisia din cadrul CJRAE/CMBRAE a tuturor acelor copii/elevi care au dificultăți de învățare și nu beneficiază de servicii educaționale de sprijin. Programul "Școala după școală" (Programul SDS), este un program complementar programului școlar obligatoriu, care oferă oportunități de învățare formală și nonformală pentru consolidarea competențelor, învățare remedială și accelerare a învățării prin activități educative, recreative și de timp liber. Programul SDS se adresează atât elevilor din învățământul primar, cât și elevilor din învățământul secundar. În învățământul primar, Programul SDS cuprinde activități cu sprijin specializat, ateliere/activități tematice și alte activități de tip recreativ. Activitățile cu sprijin specializat cuprind: a) supraveghere și îndrumare în efectuarea temelor; b) recuperare pentru elevii cu dificultăți cognitive, emoționale, tulburări de limbaj prin activități remediale, consiliere, logopedice; c) activități de dezvoltare pentru elevii capabili de performanță; d) activități de încurajare a lecturii independente; e) autocunoaștere, intercunoaștere prin activități de dezvoltare emoțională și socială.

Atelierele/Activitățile tematice/Alte activități de tip recreativ cuprind: a) activități practic-aplicative pe diferite domenii (arte, științe, tehnologii, sport etc.); b) proiecte tematice, propuse de către copii sau părinți, cadre didactice etc.; c) drumeții/excursii/vizionări de spectacole. Fiecare unitate de învățământ, în funcție de grupul-țintă, constituie module de pachete de activități, prin combinarea activităților menționate. În învățământul secundar, Programul SDS cuprinde: Pachetul de activități pentru accelerarea învățării și performanță: a) pregătirea pentru participarea la competiții și olimpiade școlare, concursuri sportive, artistice, pe discipline, recunoaștere internațională etc.; b) participarea/organizarea de festivaluri, expoziții, realizarea de publicații școlare; c) participarea la activități de cooperare europeană (Comenius, Leonardo da Vinci).

Pachetul de activități de sprijin: a) asigurarea de asistență psihopedagogică pentru recuperarea decalajelor în învățare; b) activități de suport pentru efectuarea temelor, activități remediale; c) consiliere psihologică; d) servicii de logopedie.

Pachetul de pregătire pentru viață: a) organizarea de activități de dezvoltare personală (autocunoaștere, învățare să înveți, abilități de comunicare); b) activități care vizează dezvoltarea atitudinii active și implicarea elevului (integrare socială, coduri de conduită, atitudine responsabilă față de mediul

înconjurător etc.); c) stil de viață sănătos (prevenția comportamentelor de risc: alcool, tutun, droguri, alimentație sănătoasă, regimul de viață, dezvoltare durabilă etc.); d) educație pentru carieră.

Analiza de nevoi care stă la baza alcătuirii Programului SDS menționează și materialele necesare derulării activității, în funcție de grupul-țintă. Materialele pot fi achiziționate, pot face obiectul unor donații sau pot fi proiectate și realizate de către echipele pedagogice care sunt implicate în derularea proiectului. Se recomandă a fi create sau achiziționate materiale adecvate grupului-țintă și tipurilor de activități pentru a asigura un suport educațional cât mai eficient.

Resursele umane implicate în derularea Programului SDS pot fi următoarele:

1. personal de învățământ: a) cadre didactice din școală; b) cadre didactice din alte unități de învățământ, inclusiv din palate și cluburi ale copiilor și cluburi sportive școlare; c) cadre didactice din centrele județene de resurse și asistență educațională/Centrul de Resurse și Asistență Educațională al Municipiului București: profesor-psiholog, consilier școlar, profesor-logoped, profesor de sprijin, asistent social; d) personal didactic auxiliar: bibliotecar, informatician, instructor-animador, instructor de educație extrașcolară, laborant; e) mediator școlar; f) antrenor etc.;

2. membri ai comunității (părinți, reprezentanți ai autorităților locale, specialiști din diferite domenii, personalități locale, membri ai unor organizații neguvernamentale etc.);

3. reprezentanți ai partenerilor.

Programul „A doua șansă” - învățământ primar are ca scop sprijinirea copiilor/tinerilor/adulților pentru recuperarea învățământului primar, fiind deschis tuturor celor care nu au finalizat acest nivel de studii și care au depășit cu cel puțin 4 ani vârsta de școlarizare corespunzătoare clasei. În cadrul Programului „A doua șansă” - învățământ primar, învățământul primar poate fi parcurs în doi ani. Durata de școlarizare se poate micșora sau mări pentru fiecare elev în parte, în funcție de competențele dovedite în domeniul educației de bază, conform prevederilor prezentei metodologii. Programul „A doua șansă” pentru învățământul secundar inferior are drept scop sprijinirea persoanelor cu vârsta de peste 14 ani care nu au finalizat învățământul gimnazial, astfel încât acestea să își poată completa și finaliza educația de bază din cadrul învățământului obligatoriu, precum și pregătirea pentru obținerea unei calificări profesionale într-un anumit domeniu. Școlarizarea în cadrul Programului „A doua șansă” pentru învățământul secundar inferior, se desfășoară pe durata standard de 4 ani, prin cursuri organizate săptămânal, îmbinând pregătirea în domeniul educației de bază cu pregătirea pentru obținerea calificării profesionale. Programul are o durată flexibilă. Durata standard de școlarizare se poate micșora pentru fiecare elev în parte, în funcție de competențele demonstrate atât în domeniul educației de bază, cât și în cel al pregătirii profesionale. În condițiile în care elevul nu reușește să achiziționeze și să demonstreze toate competențele necesare, în domeniul educației de bază și/sau în domeniul pregătirii profesionale, el poate beneficia de sprijin suplimentar, pe durata standard a programului sau prin prelungirea acestuia.

Toate ființele umane sunt libere să-și dezvolte capacitățile personale și să aleagă fără limitări impuse de roluri stricte. Egalitatea de șanse are la bază asigurarea participării depline a fiecărei persoane la viața economică și socială, fără deosebire de origine etnică, sex, religie, vârsta, dizabilități sau orientare sexuală.